Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Joxe Mari Mintegi Aiestaran

Ordizia, Gipuzkoa (1929)

Aurkibidea

Biografia

Aita ordiziarra zuen eta bera ere Ordizian jaio zen. Hala ere, ama Ataungoa zuen eta eskolan ere Ataunen ibili zen. Emaztea Ataungoa dauka eta seme-alabak Ataunen jaioak dira. Okina izandakoa, CAFen aritu zen. Bere emaztea ere elkarrizketan agertzen da, Asun Dorronsoro Goikoetxea (1926).

Zintak

ORD-009

- **Proiektua**: Ordiziako euskara
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Etxabe, Karmele - Garmendia, Larraitz
- **Data**: 2003-12-12
- **Iraupena**: 70 min
- **Euskarria**: Mini Disc
- **Kodifikatzailea**: Otegi, Aitziber
- **Transkribatzailea(k)**: Etxeberria, Eider
- **Emalea**: Ordiziako Udala

Pasarteak

1. Ordizian jaioa 1929an

- **Erref**: ORD-009/001
- **Iraupena**: 0:01:12. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:01:12

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
1929an jaio zen. Ama Ataungoa eta aita Ordiziakoa zituen. Emaztea Ataungoa du.

2. Ataunen ibili zen eskolan

- **Erref**: ORD-009/002
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:01:12. **Bukatu**: 00:02:22

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:
Caf lantegian lanean aritua da. Eskolan Ataunen ibili zen 3 urterekin hasita. Anai-arreben aipamena egiten du. Bizimodua Ataunen egin zuen Joxe Marik aitona-amonekin.

3. Eskolan gaztelaniaz egin behar

- **Erref**: ORD-009/004
- **Iraupena**: 0:00:57. **Hasi**: 00:03:58. **Bukatu**: 00:04:55

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Ataunen eskola bakarra zegoen eta Deustuko irakasle partikular bat. Eskolan erdaraz egin behar izaten zuten. Eskolako irakaslea.

4. Aitona-amonen okindegian lanean

- **Erref**: ORD-009/006
- **Iraupena**: 0:01:26. **Hasi**: 00:05:14. **Bukatu**: 00:06:40

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak
- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Aitona-amonek okindegia zuten Ataunen eta Joxe han aritu zen okin lanetan. Estraperlo garaian ezkutuka ibiltzen ziren irina lortzeko. Ogia nola egiten zuen azaltzen du.

5. Herriko kargu garrantzitsuetakoek gaztelaniaz

- **Erref**: ORD-009/009
- **Iraupena**: 0:01:19. **Hasi**: 00:07:10. **Bukatu**: 00:08:29

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Herriko kargu garrantzitsuetako langileek gaztelaniaz egiten zuten. Medikua eta apaiza izendatzen ditu.

6. Soldadutzan Burgosen

- **Erref**: ORD-009/010
- **Iraupena**: 0:01:58. **Hasi**: 00:08:29. **Bukatu**: 00:10:27

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:
Soldadutzatik bueltatu zenean Ataungo okindegi batean aritu zen lanean. Soldadutza urte eta erdiz Burgosen egin zuen. Ez zuen etxera etortzeko baimenik izaten. Goserik ez zuen pasa, etxetik ere janaria jasotzen zuten eta. Lagun euskaldunak izan zituen.

7. Soldadutzako pasadizoa

- **Erref**: ORD-009/011
- **Iraupena**: 0:02:20. **Hasi**: 00:10:27. **Bukatu**: 00:12:47

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:
Soldadutzan lagun bati egindako pikardia aipatzen du.

8. Zaldia eta karroarekin Ordiziara irin bila

- **Erref**: ORD-009/013
- **Iraupena**: 0:01:12. **Hasi**: 00:13:16. **Bukatu**: 00:14:28

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Beste garraio batzuk

Laburpena:
Asteazkenetan Ordiziako azokara joaten ziren. Joxe irin bila joaten zen Ordiziara 4 gurpileko karroa eta zaldia hartuta. Garai hartan Joxek bezala, postariak eta beste zenbait langilek karroa izaten zuten lanerako garraiobide.

9. Gurasoengana Ordiziara Santiagoetan

- **Erref**: ORD-009/014
- **Iraupena**: 0:01:07. **Hasi**: 00:14:28. **Bukatu**: 00:15:35

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Kaleak, plazak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Ataungo San Martinen bizi zen Joxe eta kalea izendatu eta kokatzen du. Gurasoengana (Ordiziara) festetan (Santiagoetan) joaten zen.

10. Euskaldunek makurtu behar beti

- **Erref**: ORD-009/016
- **Iraupena**: 0:00:31. **Hasi**: 00:15:43. **Bukatu**: 00:16:14

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Lantegian eta kalean erdaldunen bat tokatzen bazitzaien euskaldunek egin behar izaten zuten erdaraz.

11. Eguneroko otorduetan, potajea nagusi

- **Erref**: ORD-009/019
- **Iraupena**: 0:01:29. **Hasi**: 00:18:25. **Bukatu**: 00:19:54

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Eguneroko otorduetan, potajea jaten zuten. Joxe Mariren emazteak dioenez, beraren etxean ogi beltza jaten zen eta zuriaren inbidiatan egoten ziren. Joxerenean, aldiz, okinak izaki, ogi zuria jaten zen. Anekdota bat kontatzen du. Talo eta esnea jaten zuten.

12. Txerria hildakoan apaizari ordaina

- **Erref**: ORD-009/021
- **Iraupena**: 0:03:04. **Hasi**: 00:20:23. **Bukatu**: 00:23:27

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Arto-irina eta artoa jaten zituzten. Esnearekin Eguberrietan mazapanak jaten zituzten. Ataungo San Martin jaietan oilagorrak jateko ohitura zuten, Joxe Mari ehizan ibiltzen baitzen. Ardia eta txerria ere jaten zuten. Apaizei odolkiak eramaten zitzaizkien.

13. Orduko janzkera

- **Erref**: ORD-009/022
- **Iraupena**: 0:01:34. **Hasi**: 00:23:27. **Bukatu**: 00:25:01

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Argia eta ura beti ezagutu ditu etxean. Orduko janzkeraren inguruko kontuak eta traje eta korbaten inguruko anekdota bat aipatzen ditu.

14. Dotrina ikasgai nagusi

- **Erref**: ORD-009/025
- **Iraupena**: 0:01:43. **Hasi**: 00:25:32. **Bukatu**: 00:27:15

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak

Laburpena:
Jaunartze bat baino gehiago egiten zen. Apaizarengana joan eta dotrina esan behar izaten zioten papeleta bat lortzeko; garrantzitsua zen papeleta hura lortzea.

15. Ataunen ezkondu ziren

- **Erref**: ORD-009/026
- **Iraupena**: 0:00:43. **Hasi**: 00:27:15. **Bukatu**: 00:27:58

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Ataunen ezkondu eta Ormaiztegin bazkaldu zuten, balnearioan. Joxe Mariren andrea txuriz jantzita joan zen.

16. Ezkonbidaian Gasteizera, Madrilera eta Toledora

- **Erref**: ORD-009/028
- **Iraupena**: 0:01:06. **Hasi**: 00:28:23. **Bukatu**: 00:29:29

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:
Ezkonbidaiara Gasteizera trenez joan ziren eta handik Madrilera eta Toledora.

17. Gerra denbora Ataunen

- **Erref**: ORD-009/029
- **Iraupena**: 0:02:21. **Hasi**: 00:29:29. **Bukatu**: 00:31:50
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:
Gerra garaian nafarrak Atauna sartu zirenekoa kontatzen du. Joxe Mariren aitona karlista zen eta aita nazionalista. Talde politiko ezberdinen artean ika-mika handiak zeuden. Gerra denboran Urbasako amildegitik behera bota zituztenen eta bizirik ateratakoen aipamena egiten du.

18. Estraperloan nafarrekin

- **Erref**: ORD-009/030
- **Iraupena**: 0:00:46. **Hasi**: 00:31:50. **Bukatu**: 00:32:36

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:
Gerra ondorenean ez zuten goserik pasa. Estraperloa; Nafarroatik joaten zen jendea Atauna eta Joxe eta bertakoak ere bai hara.

19. Ataungo kontsejupean pilotan

- **Erref**: ORD-009/031

- **Iraupena**: 0:01:11. **Hasi**: 00:32:36. **Bukatu**: 00:33:47

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota
- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:
Gaztetan pilotan ibiltzen zen Ataungo kontsejupean. Ataun San Martinen ez zegoen frontoirik. Aita eta aitona ehiztariak zituen eta bera ere ibiltzen zen.

20. Jentilen istorioak

- **Erref**: ORD-009/033
- **Iraupena**: 0:02:03. **Hasi**: 00:34:45. **Bukatu**: 00:36:48

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:
Ataungo jentilen istorioak eta kobazulokoak aipatzen zizkien apaizak eta haiek azaltzen ditu. Herriko ezagun batzuen inguruko anekdota kontatzen du.

21. Ataungo auzoak

- **Erref**: ORD-009/034
- **Iraupena**: 0:01:49. **Hasi**: 00:36:48. **Bukatu**: 00:38:37

Gaia(k):

Laburpena:
Ataunek 3 auzo ditu eta haiek izendatzen ditu. Joxeren emazteak gaztetako ibilera batzuen aipamena egiten du.

22. Osaba koplaria; eskeko kantuak

- **Erref**: ORD-009/036
- **Iraupena**: 0:02:31. **Hasi**: 00:39:09. **Bukatu**: 00:41:40

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak
- Aisia » Jai-giroa » Santa Ageda

Laburpena:
Joxeren osaba kopla kantari aritzen zen eta kantuan aritzen ziren beste zenbait ere aipatzen ditu. Santa Agedetan eta Eguberrietan eskean ateratzen ziren eta kantu batzuk kantatzen dituzte.

23. "Oremus"a eta Santa Ageda eskeko kantuak

- **Erref**: ORD-009/037
- **Iraupena**: 0:02:32. **Hasi**: 00:41:40. **Bukatu**: 00:44:12

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak
- Aisia » Jai-giroa » Santa Ageda
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak

Laburpena:
Anekdota bat kontatzen du "oremus"aren inguruan, eta latinez aipatzen du. Akolito ibili zen Joxe umetan. Urteberri egunean eta Santa Ageda eskean, gauez kantatzen zuten; haietako kopla batzuk kantatzen dituzte.

24. Orduko egunkariak

- **Erref**: ORD-009/038
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:44:12. **Bukatu**: 00:45:02

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Irakurtzea

Laburpena:
Etxean izaten zituzten egunkariak izendatzen dituzte, "El dia" eta "La constancia", besteak beste.

25. Erromeriara soinujolea 6 duro ordainduta

- **Erref**: ORD-009/040
- **Iraupena**: 0:02:45. **Hasi**: 00:45:14. **Bukatu**: 00:47:59

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Joxe Mari goizeko 3etan esnatzen zen okindegian lan egiteko eta ez zuen lagunengana eta erromerietara joateko asti handirik. Ataunen San Gregorion igandero izaten zen erromeria. Soinujolea 6 duro ordainduta eramaten zuten Lazkaotik; bizikletan soinua bizkarrean hartuta joaten zen. Etxarri, Lizarrausti eta inguruetako erromeriak.

26. Herriko lanbide ezberdinak

- **Erref**: ORD-009/042
- **Iraupena**: 0:01:06. **Hasi**: 00:48:49. **Bukatu**: 00:49:55

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Garai hartako lanbide ezberdinak aipatzen dituzte: igeltsero, perratzaile.. Joxeren aita etxegintzan aritzen zen lanean.

27. Hika hitz egiteko joera

- **Erref**: ORD-009/043
- **Iraupena**: 0:01:28. **Hasi**: 00:49:55. **Bukatu**: 00:51:23

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Ordiziako kalean erdaraz asko egiten zen. Joseren etxean euskaraz egiten zuten eta gazteenarekin ez beste guztiekin hika. Hika hitz egiteko ohitura handia zuten.

28. Inguruko herrietako euskara

- **Erref**: ORD-009/046
- **Iraupena**: 0:02:13. **Hasi**: 00:53:07. **Bukatu**: 00:55:20

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:
Ordiziako eta inguruko herrien arteko euskararen ezberdintasunak aipatzen dituzte. Emakumeek joera handiagoa zuten gaztelaniaz egiteko.

29. Sendabelarren inguruko azalpenak

- **Erref**: ORD-009/047
- **Iraupena**: 0:02:02. **Hasi**: 00:55:20. **Bukatu**: 00:57:22

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia

Laburpena:
Gaixotasunen erremedioetarako erabiltzen zituzten sendabelarrak aipatzen dituzte.

30. Euskaraz egiteagatik giltzaz buruan jo

- **Erref**: ORD-009/048
- **Iraupena**: 0:02:20. **Hasi**: 00:57:22. **Bukatu**: 00:59:42

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak
- Aisia » Kultura » Antzerkia
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikasgaiak eta ikasmateriala

Laburpena:
Joxe eta emaztea antzerkian ibili ziren; euskaraz egiten zuten. Eskolan euskaraz egiten uzten ez zienekoa kontatzen dute; giltzaz buruan jotzen zituzten zigor modura. Kaligrafia egiten zuten, baina ez zuten etxerako libururik.

31. Irakasle bati egindakoak

- **Erref**: ORD-009/049
- **Iraupena**: 0:03:11. **Hasi**: 00:59:42. **Bukatu**: 01:02:53

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak

Laburpena:
Irakasle baten inguruko kontuak eta hari egiten zizkioten bihurrikeriak kontatzen ditu Joxek.

32. Umetako pikardia

- **Erref**: ORD-009/051
- **Iraupena**: 0:00:56. **Hasi**: 01:04:52. **Bukatu**: 01:05:48

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:
Ezagun bati egindako pikardia.

Transkripzioa
- Geo zeuken garai hartako komona, itxitura txiki bat zeuken. Taillerretik gora jun, hemen okurrentzi haundiik ez, eta okurritu zaigu, han harrapatzen baldin badeu komunen, lotu in behar diau dana. Alanbrekin lotu behar diogu. Nola esango det ba? Armario koskor bat bezela zan. Ta beti bijilantzikin, ta harrapau deu, ta arropak, zabaltzeko arropak izaten da, o zea izaten da ba, alanbrea? Halako alanbreak zeuzken zintzilika, hartu deu ta lotu deu Kristo bezela.
- Zer [...] komunean utzi?
- Ta gu eskola. Nik ez dakit gizon harrek ze in ote zittun handik ateatzeko.
- Penitentzia, denetio.
- Bate merezi be.
- Lehengo umek holako, holako trastadak eitten, eitten zittuela, baiño...

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-01-14

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com